

- Fars luner gjorde meg til psykopatoffer

— Livet mitt ble styrt av fars lunefulle humør. I min oppvekst var det et totalt fravær av trygge grenser.

EVA FOSSE, Norpress

Jeg visste aldri om jeg hadde gjort noe galt eller ikke. Hvis han var i humør til det, kunne det som var riktig, være fryktelig galt. Far skapte situasjoner for å rettferdiggjøre at han kunne denge løs på meg. Han gjorde meg så utrygg. Jeg fikk aldri rettledning og gode råd. Å høste anerkjennelse måtte jeg bare gi opp. Det var bare sur kritikk for alt jeg gjorde.

Vi snakket med «Petter», 37 år gammel. Hans far er psykopat. Men det skjønte ikke gutten før han var 35 år gammel. Hans grusomme barndom endte med en alvorlig psykisk lidelse og tvangsinnleggelse fire ganger. Etter 15 år inn og ut av psykiatriske klinikker ble han anbefalt å lese «Psykopatens diktatur» av Ingjald Nissen (Aschehoug 1944). Først da skjønte «Petter» at det var faren som var problemet.

- Sykdom i far

— Det ble varig bedring for meg da jeg endelig kunne sette ord på det. Mitt

PSYKOPATI PÅ DAGSORDEN:

Sosialkanalen, NRK-TV, har psykopati på dagsordenen i sitt program tirsdag 9. februar. I løpet av året kommer det også en bok om emnet av professor i psykiatri, Alv A. Dahl. Arbeidstittelen på boken er «Psykopaten - sjarmør og tyrann». For halvannet år siden ble Psykopatofferforeningen (POF) stiftet. Foreningens formål er å informere og å støtte ofrene. POF mener at flere hundre tusen nordmenn er berørt av problemet.

problem var ikke en sykdom i meg — det er en sykdom i far. Innerst inne hadde jeg alltid følt at det var slik. Men i hjelpeapparatet fikk jeg aldri støtte for dette synet, selv om jeg fortalte om mine opplevelser med far.

«Peters» historie er nesten den samme som så mange andre psykopatofre kan fortelle. Omgivelsene kunne ikke forstå at en så hyggelig og sjarmerende mann — en akademiker i høy stilling og høyt respektert i sitt yrke — kunne være så grusom mot barna sine.

— Han mestret karriøren fordi han fikk avreagert i hjemmet. Psykopatene bryter ned sitt hjemmemiljø. Min bror og jeg følte oss som huggestabber. Og mor ble manipulert, styrt og trakassert slik at hun ble helt paralyisert. Hun var helt lojal mot far og hadde ikke styrke til å ta kampen opp

for sine barn, selv om jeg tror hun innerst inne så at noe var galt.

- Sveket

«Petter» møtte liten forståelse når han tok opp sine problemer med psykologer og psykiatere som behandlet ham. — Da jeg fortalte om fars ordbruk og voldshandlinger overfor meg til en ledende psykolog i det offentlige helsevesen, følte jeg at hun så på det som småsjarmerende «famili-eknufting». Jeg føler meg sveket av hjelpeapparatet.

Han minnes små hendelser fra barndommen som etterhvert ble uoverstigelige problemer for ham. — Jeg kunne komme til å velte et melkeglass — det skjer for alle barn — og fikk den kraftigste avstraffelse. Jeg kunne falle og slå meg, men i stedet for trøst fikk jeg kjeft og ble hånet, for det var jo min skyld at jeg

falt. Far kunne gi meg uklare beskjeder om noe jeg skulle gjøre. Hvis jeg nølte, i redsel for å gjøre det gale, betraktet han det som sabotasje og ble rasende. Juling var takken. Når jeg argumenterte for mine synspunkter, var hans reaksjon at jeg var ubegavet, dum og lat. Jeg husker alle de hemningsløse raseriutbruddene: Hvis blikk kunne drepe — han ble helt svart i blikket og det slo gnister!

«Petter» fikk vite om Psykopatofferforeningen (POF) omtrent samtidig med at han leste Ingjald Nissens bok.

— Som et POF! — slik følte jeg det — fikk jeg orden på livet mitt. Far er ikke lenger mitt problem. Han er som han er. Det er ikke noe hyggelig å høre alle hans nedsettende bemerkninger om meg. Ethvert samvær er egentlig bortkastet tid. Og jeg savner den støtten en far kan gi.

«Petter», som har studert jus, er opptatt av barnas situasjon. — Barn skulle ha rett til å skilles fra sine foreldre. Det er stadfestet i amerikansk rett. Norsk rett beskytter psykopaten fremfor barna. Hadde jeg rømt hjemmefra, ville jeg blitt tvangssendt tilbake. Og jeg visste hvilken vold jeg da ville bli møtt med. Ifølge menneskerettighetene er barn selvstendige rettssubjekter. I praksis er de ikke det.